Woenssdag 8 December 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 4075

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon gs)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG.
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Russen sluiten Znamenka in.

Von Manstein valt krachtig aan ten Westen van Kiev.

5e Leger bezet de top van de Monte Camino

Tweespalt tussen Mihailovitsj en Tito ontaardt tot openlijke vijandschap

Zuid-Afrika's Smuts spreekt met Roosevelt in Caïro.

OPROEP TOT GEBED.

Het Zwitserse Telegraafagentschap meldde in een bericht uit Rome, dat Zijne Heiligheid de Paus den Katholieken over de gehele wereld gevraagd heeft ter gelegenheid van het Feest van de Heilige Onbevlekte Ontvangenis (8 December) te bidden voor de vrede. De Heilige Vader telegrafeerde een „dringende aansporing" naar de gelovigen overal om „nauwlettend de Wetten Gods na te leven" (Bern, (AP) 7.12).

VOROSJILOV NAAR LONDEN?

De Londense middagbladen drukten in de koppen een bericht uit Washington af, volgens welk de Russische Maarschalk Klementi Vorosjilov waarschijnlijk spoedig naar Groot Britannië

KLEMENTI VOROSJILOV.

zal komen om de Noordamerikaanse en Britse Staven bij te staan in het voorbereiden van de invasie van het Europese vasteland in coördinatie met het Russisch offensief in het Oosten (Londen, (AP) 7.12).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Tijdens de dag van 7 December overkwamen onze troepen ten Westen en Zuid-Westen van Krementsjug de weerstand en tegenaanvallen van den vijand en veroverden zij verschillende krachtig verdedigde sterktepunten van de Duitse defensies.

Tot de veroverde sterktepunten behoren Malayandrusjevka, Yermovka, Vassilievka, Grigorievka, Glinsk, Arsenyevo, Versjatsk, Sjamovka, Basovka, Simonovka, Ivanovka, Dubovy en het spoorwegstation Pantayevka.

In het gebied van Tsjerniakhov gingen onze troepen voort met het leveren van felle gevechten tegen grote strijdkrachten van vijandelijk voetvolk en tanks en ontruimden zij onder hun druk verschillende bewoonde plaatsen.

In andere sectoren van het front vonden verkenningsactiviteiten plaats en werd artillerie- en mortiervuur gewisseld. Op 6 December ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 128 Duitse tanks. 29 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur" (Moskou, (AP) 7.12).

DE STRIJD IN RUSLAND.

Henry Cassidy seint uit Moskou: Een der meest verwoede aanvallen door Duitse tanks en voetvolk in de slag om Kiev, welke reeds 7 weken gaande is, dwong het Rode leger zich terug te trekken uit verschillende steden in het gebied van Tsjerniakov en Koroten. Doch de Sovjet-troepen hebben belangrijke winsten geboekt ten Zuid-Westen van Krementsjug en bijna de omsingeling van Znamenka, het belangrijke spoorwegknooppunt in de Dnjeprbocht, voltooid.

Russische berichten zeiden, dat ongeveer 1700 tanks zijn geworpen in een smalle sector ten Westen van Kiev door Veldmaarschalk Fritz von Manstein. Het Russische communiqué zeide, dat de nazies 53 hunner tanks verloren en op zijn minst 1500 man dood op het slagveld lieten. De Duitse winsten in de Kiev-bult werden evenwel tenietgedaan door de Russische winsten in het Zuiden. Hier rukken drie colonnes van het Rode leger naar Znamenka op uit verschillende richtingen en een daarvan bevindt zich reeds op 6 kilometer van de stadpoorten. De val van dit strategisch spoorwegknooppunt zal ongetwijfeld het gehele Duitse verbindings- en aanvoersysteem in het grote gebied ten Zuiden van Kiev in gevaar brengen en ook de vijandelijke druk op de Kiev-wig verlichten. 16 Duitse sterktepunten vielen voor de Russische opmars ten Zuiden van Krementsjug. Een daarvan is het spoorwegstation Pantayevka, op 16 kilometer ten Zuid-Oosten van Znamenka, waaruit blijkt, dat de Russen sedert de verovering van Alexandreya nog 20 kilometer zijn gevorderd.

Twee van de vier spoorlijnen, die naar Znamenka lopen, zijn thans doorgesneden.

Slechts de lijnen naar het Zuiden naar Nikolaev en in Zuidwestelijke richting naar Krivoi Rog zijn nog in bezit der nazies. (Moskou, (AP) 8.12).

TWEESPALT IN JOEGOSLAVIË.

De Geallieerde plannen voor militaire verrichtingen in de Balkan schenen nog meer in de waagschaal te worden gesteld, volgens den correspondent te Zürich van het Zweedse blad „Dagens Nyheter". Dit kan worden opgemaakt uit het bericht, dat Mihailovitsj een openlijke proclamatie heeft afgekondigd om mede te delen, dat een burgeroorlog door zijn Tsjetnik guerrillero's zal worden gevoerd tegen de Partijgenoten van Tito.

De correspondent, die beweert in Beograd een persoonlijke vriend van Mihailovitsj te zijn geweest, zeide van hem een brief ter publicatie ontvangen te hebben na de vorming van de Ribar-regering in Joegoslavië.

In deze brief zou Mihailovitsj hebben geschreven: „Wij hebben nooit de Partijgenoten aangevallen behalve dan wanneer mijn mensen hen aanvielen wegens plunderingen. Doch als deze Partijgenoten zich openlijk stellen tegen Koning Petar zien wij in hen onze vijanden eender als de Duitse, Bulgaarse en Neditsj troepen." (Stockholm, (AP) 8.12).

ZWEEDSE PERS OVER CONFERENTIE TE TEHERAN.

John Colburn seint uit Stockholm: De Zweedse pers beschouwde de conferentie te Teheran als het leggen van een hecht fundament voor de verdere samenwerking tussen Rusland en de Westelijke mogendheden, het geven van hoop aan de kleinere mogendheden en het voorbereiden van de weg voor een ontzaggelijk beslissend militair offensief vroeger dan algemeen verwacht werd. Zweden stelt vooral belang in het lot van de kleine mogendheden na de oorlog en „Svenska Dagbladet" achtte het vooral een belangrijk feit, dat het Atlantisch Handvest wederom in de besprekingen naar voren was gebracht. Het ontbreken van enige verwijzing naar het Atlantisch Handvest bij de Conferentie tussen de Ministers van Buitenlandse Zaken te Moskou, had enige bezorgdheid veroorzaakt in Scandinavië en had den Duitsen propagandisten voedsel gegeven om te beweren, dat de grote mogendheden niet meer geïnteresseerd zijn in de beginselen van het Atlantisch Handvest.

„Svenska Dagbladet" zeide echter, dat nu Stalin het Atlantisch Handvest practisch heeft getekend samen met Roosevelt en Churchill in verband met de verklaring betreffende Iran, **weer hoop gegeven is aan de kleine mogendheden, dat zij bij de vredesonderhandelingen haar stem zullen kunnen doen horen.**

„Dagens Nyheter" zeide: „Het geeft ook enige hoop aan de andere kleine mogendheden, die aan de zijde van Duitsland vechten."

Hoewel de pers het er algemeen over eens was, dat de conferentie het symbool was van de basis voor samenwerking tussen de drie mogendheden, werd opgemerkt, dat meer resultaten verwacht kunnen worden in handelingen dan in woorden (Stockholm, (AP) 7.12

[Uit het bovenstaande blijkt, dat de Zweedse pers en vooral het „Svenska Dagbladet" derzelfde mening zijn toegedaan als „Dagblad Amigoe di Curaçao". Het commentaar dat wij gisteren gaven op de verklaringen van Teheran, komt vrijwel op hetzelfde neer — Red.]

DE DUITSE PERS IS GEBELGD.

Het DNB zeide, dat de nazie-pers gebelgd is tegen de reactie van de neutrale landen op de conferenties in het Midden-Oosten. Hitlers Völkischer Beobachter gaf o.a. toe, dat „het veilig is te voorspellen, dat de neutralen waarschijnlijk een nieuwe houding zullen aannemen indien de politieke en militaire situatie een andere koers neemt." De radio van Berlijn zeide: „Sommige van deze neutrale landen zijn enthousiast over de communiqué's van de conferenties".

Men kan niet ontkennen, dat jonge Europese mogendheden (zoals Duitsland) niet bemind worden door de neutralen, die herhaaldelijk verontwaardigd zijn over Duitse maatregelen maar zwijgen bij de misdaden der Geallieerden". (Londen, (AP) 8.12).

COMMUNIQUÉ VAN CAIRO.

„Bommenwerpers van de Royal Airforce vielen in de nacht van Maandag op Dinsdag Porto Largo (Leros) en de scheepswerven te Salamis (Zuid-Hellas) aan. Een grote olie-schuit werd bij het eiland Santorin (in het Oostelijk deel van de Aegeïsche Zee) door gevechtsvliegtuigen aangevallen. Deze aanval vond Maandag plaats. Een lichtflits werd gevolgd door een uitschietende vlam en het olievaartuig brandde fel toen onze vliegtuigen vertrokken. Van deze en andere verrichtingen wordt geen onzer vliegtuigen vermist" (Caïro, (AP) 7.12).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„**Te land:** Aan het front van het 8e leger werd de strijd tegen den vijand overal langs de linie van de Moro-rivier in de kustsector voortgezet. ~~De voortdurende regen hinderde~~ de bewegingen. De troepen van het 5e leger gingen voort de vijandelijke weerstandsgroepen op te ruimen in de bergpas in het midden van het 5e legerfront. Wij veroverden de top van de Monte Camino waardoor onze troepen een overzicht kregen op de vijandelijke stellingen. Verschillende dorpen zijn bezet en harde gevechten duren voort.

In de lucht: Het weer hinderde gisteren nog de luchtoperaties. Civita Vecchia en Pescara waren het doel van middelzware bommenwerpers. De doelen werden goed gedekt en er werd schade gezien. Gevechtsvliegtuigen zetten de samenwerking met het leger voort doch op minder grote schaal. Enkele zeer succesrijke luchtgevechten vonden plaats. 6 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield zonder verlies voor zich zelf." (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 8.12).

VON PAPEN CONFEREERT.

Een Brits persbericht uit Ankara deelde mede, dat Franz von Papen, de

FRANZ VON PAPEN.

Duitse Ambassadeur in Turkije, Maandag bijna een uur lang sprak met den Turksen Premier Sukru Saracoglu (Londen, (AP) 7.12).

SMUTS IN CAIRO.

Een Britse persbericht uit Caïro deelde mede, dat Maarschalk Jan Christiaan Smuts, Premier van Zuid-Afrika, gisteren per vliegtuig in Caïro is aangekomen. Smuts gebruikte gisterenavond het diner met Roosevelt (Londen, (AP) 7.12).

Het nieuws van vandaag.

1700 Nazie-tanks en tienduizenden manschappen van de Rijksweer vallen aan ten Westen van Kiev. De Russen vechten hard terug maar moesten zich toch uit enkele plaatsen terugtrekken voor de grote Duitse druk. Het aanvoeren van versterkingen gaat hier maar moeizaam, gezien de slechte weersomstandigheden en de lange gehavende aanvoerwegen. Alzo weet de Duitse Veldmaarschalk Fritz von Manstein enigszins goed te maken wat zijn mede-bevelhebbers verder naar het Zuiden te verduren hebben. Ten Westen en Zuid-Westen van Krementsjug is het Rode leger namelijk doorgebroken en heeft het de stad Znamenka, een belangrijk spoorwegknooppunt in de Dnjeprbocht, van twee kanten ingesloten. Twee van de vier spoorlijnen, die uit de stad leiden, zijn reeds doorgesneden en de val ervan wordt elk ogenblik verwacht. Wat dit zal medebrengen voor het gehele nazieleger in de Dnjepr-bocht valt te voorzien. Men zal zich moeten terugtrekken of worden afgesneden.

In Italië lopen de Duitsers niet zulk een groot gevaar als in Zuid-Rusland, maar zij blijven langzaam terugvallen voor de Geallieerde 5e en 8e legers. De top van de Monte Camino, van waar men de Duitse stellingen in de Mignano-vallei kan overzien werd door de Noordamerikanen veroverd in een harde strijd. Aan het front van het 8e leger wordt vooral gevochten langs de rivier de Moro, maar het weer is hier zeer slecht en zelfs de luchtmacht moest haar verrichtingen beperken. Niettemin werden Civita Vecchia en Pescara gebombardeerd door middelzware bommenwerpers.

In Joegoslavië is de tweespalt tussen de Tsjetniks van Mihailovitsj en de Partijgenoten van Tito nog groter geworden nu eerstgenoemde, Minister van Oorlog in de Regering van Koning Petar, heeft bevolen, dat alle gevechtsgroepen in Joegoslavië zich onder zijn gezag moeten stellen. Dit zullen Tito en zijn volgelingen waarschijnlijk niet doen, zodat practisch een burgeroorlog ontstaat.

In Caïro gelooft men, dat Roosevelt en Churchill, na hun besprekingen met den Turksen President, pogingen doen om een oplossingen in dit dispuut te brengen.

Het is evenwel duidelijk, dat de positie van Koning Petar II nog moeilijker is geworden.

Uit Londen wordt gemeld, dat Premier Smuts van Zuid-Afrika in Caïro is aangekomen en er met Roosevelt confereerde. En ook wordt medegedeeld, dat de Russische Maarschalk Klementi Vorosjilov zijn hulp zal verlenen aan de Brits-Noordamerikaanse Staf bij de opening van het verwachte Tweede Front.

De Westindische Quarantaine Conferentie.

Wij lezen in „De West":

Van 15 tot 20 November jl. werd te Port of Spain (Trinidad) de Quarantaine Conferentie gehouden van de Brits Westindische Koloniën.

Voorzitter van deze Conferentie was de Heer L. B. Gibson, Procureur-Generaal van Trinidad.

Gedelegeerden waren van:

Barbados: Dr. F. N. Grannum, Chef van de Militair Geneeskundige dienst; Mr. G. B. Evelyn, Procureur-Generaal.

Brits Guyana: Dr. H. B. Heatherington, O.B.E. Directeur van de Geneeskundige Dienst.

Jamaica: Majoor T. J. Halliman. C.B.E. Directeur van de Geneeskundige Dienst; Mr. C. D. Newbold, Procureur-Generaal.

Leeward Islands: Dr. C. N. Griffin. N.B.E. Oudst Aanwezend Officier van gezondheid.

Windward Islands: Mr. A. R. Cools-Lartigue, Procureur-Generaal van de Windward Islands; Dr. E. Cochrane, Oudst Aanwezend Officier van Gezondheid te Grenada; Dr. H. D. Weatherhead, Oudst Aanwezend Officier van Gezondheid te St. Lucia.

Adviseurs waren: Kolonel P. G. Stock, C.B., C.B.E. van het Ministerie van Gezondheid te Londen; Sir Ruperti Briercliff, C. M. G., O.B.E. Medisch Adviseur; Dr. G. Brevier van de Rockefeller Foundation.

Waarnemers waren: Dr. H. S. Cumming (Algemeen chirurg) van het Pan American Sanitary Bureau; Majoor-Generaal M. C. Stayer van het Noordamerikaanse leger; Dr. G. L. Dunnahoo van de United States Public Health Service; Dr. R. A. Vonderlehr van dezelfde dienst; Dr. J. D. Long van het Pan American Sanitary Bureau; Dr. J. R. Arends, Havendokter van Aruba; Dr. F. P. Schuitemaker, Geneeskundig Inspecteur van Suriname.

Secretaris was de Heer R. Norris.

Wij hadden een onderhoud met Dr. Schuitemaker, onzen Geneeskundig Insecteur, die ons een en ander mededeelde.

Op 15 November werd de Conferentie geopend in het gebouw van de Legislative Council door Zijne Excellentie Kapitein Sir Bede Clifford, K.C.M. G. C. B., M. V. O., die in het bijzonder de waarnemers uit de Verenigde Staten van Noord-Amerika en de Nederlandse gebieden welkom heette, goedgezinde buren en nauw Geallieerden, die hij zelfs als technische onderscheiding niet met het woord „foreign" kan aanduiden.

(To such friendly neighbours and close allies, I cannot apply the word „foreign" even as a purely technical distinction).

Na Zijne Excellentie de Gouverneur sprak de Voorzitter en werd met het eigenlijke werk begonnen.

Drie sub-commissies werden toen benoemd, namelijk een Juridische-, een technische en een medisch-wetenschappelijke.

Dr. Schuitemaker was lid van de derde commissie.

De bedoeling van deze conferentie was in de eerste plaats om een concept wetsontwerp samen te stellen voor alle Brits Westindische gebiedsdelen, zodat in deze gebieden dezelfde quarantaine bepalingen in de toekomst zullen gelden.

Door ook de Noordamerkanen en de Nederlanders uit te nodigen, houdt men hen op de hoogte om later met hen afzonderlijke verdragen te sluiten.

Op het einde van de week kwamen alle leden weer bijeen op de algemene Conferentie en werden de verschillende artikelen met de nodige amendementen in stemming gebracht. Algemeen was men van mening dat zelfs de kleinste overtredingen der quarantaine bepalingen niet toelaatbaar zijn.

Over het bereikte resultaat was men zeer tevreden.

Dr. Schuitemaker had als lid van de medisch- wetenschappelijke commissie de gelegenheid verschillende interessante dingen te zien.

Wij vermelden onder andere het quarantaine-station voor planten, het quarantaine station voor kleine huisdieren, zoals honden en katten, de vlieghaven Cocorite en het station voor muskieten-onderzoek van de Rockefeller Foundation.

Op Trinidad is men zeer streng in het naleven der quarantaine bepalingen en men doet alles om planten- en veeziekten te voorkomen.

Honden mag men er bv. niet vrij invoeren met het oog op het gevaar van hondsholheid (ook in Suriname is men hierin niet gemakkelijk).

Overbrengen van bacillen-dragende insecten is vroeger helaas genoeg voorgekomen door schepen en thans kan zulks nog gemakkelijker geschieden per vliegtuig, indien de toestellen niet behoorlijk ontsmet worden. (Bekend is de overbrenging van de Malaria Gambiae van Afrika naar Brazilië door een Franse torpedojager enige jaren geleden. Het bestrijden hiervan kostte de Braziliaanse Regering en de Rockefeller Foundation schatten gelds).

In Suriname worden de vliegtuigen geregeld ontsmet. Op Zanderij is daartoe een speciale quarantaine-opzichter en de vliegtuigen, die op de Suriname-rivier neerstrijken, staan onder toezicht van Dr. Samson, den havendokter.

Overbrenging van malaria en gele koorts door middel van vliegtuigen, is zeer goed mogelijk en op de conferentie werd hieraan veel aandacht besteed.

Op onze vraag of Dr. Schuitemaker ook buiten de conferentie tevreden was over de ontvangst, antwoordde hij bevestigend.

Bij aankomst te Port of Spain werd men terstond ere-lid van alle clubs en men zorgde overal voor het vervoer van de gasten.

De eerste Zondag werd een autotocht door de bergen aangeboden, waar men kon genieten van het schitterende natuurschoon van het eiland.

„Ook in Suriname hebben wij zulke prachtige gezichten, ja zelfs nog mooier dan op Trinidad. Alleen moeten wij ver van huis om deze te zien. Ik denk b.v. aan het land van de Tapanahonny en de Lawa met de brede rivieren en grote watervallen.

Wat Trinidad aanbiedt is in vergelijking klein bij het onze, maar van ons ligt zo ver", zei Dr. Schuitemaker.

De Dinsdag na aankomst was er een avondpartij bij den Voorzitter, waar ook de Gouverneur tegenwoordig was.

De daaropvolgende dag was er een diner ten huize van den Gouverneur. Zijne Excellentie bracht daarbij een heildronk uit op den Britsen Koning, President Roosevelt en Hare Majesteit Koningin Wilhelmina.

Vrijdag bood de P.A.A. een lunch aan in haar hoofdkantoor en des avonds ontving de Geneeskundig Inspecteur van Trinidad Dr. Maclennan de gasten. Ook thans was de Gouverneur aanwezig.

— Waar logeerde U dokter? —

— In het Queens Park Hotel —

— Onlangs stond er in de bladen van Trinidad en Demerara een interessant interview van Gouverneur Sir Bede Clifford over de voedsel situatie. Hoe is die thans op Trinidad? —

— Lang niet zo goed als bij ons. Wij behoeven ons practisch niets te ontzeggen, terwijl op Trinidad dit wel het geval is.—

— Is het juist dat men op Trinidad, althans in Port of Spain en zelfs in de huisjes op de bergen, geen verduistering heeft? —

— Ik heb van verduistering tenminste niet veel gemerkt. Ik ben even-

(Vervolg op pagina 2).

Nederland.

KIELSTRA GAAT HEEN.

Brons vervangt.

Zijne Excellentie Prof. Dr. Johannes Coenraad Kielstra heeft op Zijn verzoek eervol ontslag gekregen als Gouverneur van Suriname met dank voor de vele belangrijke diensten, die Hij in deze functie aan Suriname en aan het Koninkrijk gedurende lange tijd en onder moeilijke omstandigheden heeft bewezen.

Professor Kielstra is met ingang van 3 Januari 1944 benoemd tot Buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister in Mexico. Tot plaatsvervangend Gouverneur is benoemd met ingang van dezelfde datum Mr. J. C Brons. Mr. Brons was gedurende enige jaren advocaat te Rotterdam, werd daarna lid en vervolgens President van het Hof van Justitie in Suriname. Hij was tevens onder-voorzitter des Raads van Bestuur in Suriname. Van Februari 1943 af was hij lid van de Commissie voor Nederlands Indië, Suriname en Curaçao, van de missie-Steenberghe te Washington.

Meester Brons is juist Maandag met een ernstige aanval van griep in het ziekenhuis te Washington opgenomen.

SURINAME EN DE PAN-AMERIKAANSE UNIE.

Het nummer van het Surinaamse blad „De West" van Maandag, bevat een foto van het Koninklijk Paleis aan het Noordeinde in Den Haag, met het onderschrift: „Zal de Koningin na de oorlog hier de vertegenwoordigers ontvangen van de Nederlandse overzeese staatsdelen"?

Herinnerend aan de Koninklijke verklaring betreffende de toekomst van het Koninkrijk, vraagt het blad:

„Zal het aantal vertegenwoordigers van Suriname in overeenstemming zijn met zijn politieke en economische belangrijkheid en met de samenstellingen zijner bevolking?"

Vervolgens drukt het blad de vrees uit, dat Suriname's invloed op de Rijkszaken zeer gering zal zijn en het stelt voor, dat Curaçao en Suriname tezamen evenvele vertegenwoordigers als Nederland of Nederlands Indië in de Imperiale Raad zullen hebben.

Het blad zegt, dat de vertegenwoordigers bij vrije verkiezing zullen moeten worden gekozen en dat het mogelijk moet worden gemaakt, dat zij bij tijd en wijle terugkeren, teneinde in nauwe aanraking te blijven met hun kiezers.

„De West" herinnert eveneens aan het artikel in het hieronder afgedrukte artikel uit het Argentijns blad „Nederland", dat voorstelt, dat Curaçao en Suriname zich zullen aansluiten bij de Pan Amerikaanse Unie. „De West" is het daarmede eens en schrijft: „Laat ons trachten binnen het kader van het Nederlandse Rijk meer vrijheid te verkrijgen en lid te worden van de grote Amerikaanse Familie."

Tenslotte merkt ‚De West" op, dat het onderwijs in Suriname dient te worden veranderd in die zin, dat meer aandacht moet worden besteed aan geschiedenis en cultuur der Amerika's [bedoeld zal zijn Amerika — Red. Amigoe].

SURINAME ALS DEEL VAN AMERIKA.

Wij lezen in het Argentijnse „Nederland":

Onder onze „Aneta"-berichten vinden de lezers een telegram, waarin gewag gemaakt wordt van een artikel van „De West", te Paramaribo, aandringend op grotere medezeggenschap van de bevolking van Suriname in de regering van dat gebiedsdeel zelf, en als Nederland eenmaal bevrijd is, in de Nederlandse Rijksregering.

Deze aanmaning strookt volkomen met de toezeggingen, door de Nederlandse Regering gedaan, dat na de oorlog de politieke inrichting van het Rijk der Nederlanden dusdanig gewijzigd zal worden, dat de vier delen van het Rijk niet alleen grotere autonomie in hun eigen aangelegenheden zullen hebben, maar ook een gelijke stem in de aangelegenheden van het geheel.

M.a.w.: het Rijk der Nederlanden zou een soort federatie worden.

Het is misschien niet onjuist, hier, in een Latijns-Amerikaans land, erop te wijzen, dat Suriname niet alleen een deel van het Rijk der Nederlanden is, maar dat het ook een Amerikaans land is.

In de laatste tijden doen herhaaldelijk geruchten de ronde, dat Canada ernaar zou streven, lid te worden van de Panamerikaanse Unie en inderdaad een actief aandeel zou nemen aan de continentale politiek der Drie Amerikas, zoals deze zich in de laatste jaren ontwikkeld heeft.

Dit ligt in de aard van de zaak. Het Pan-Amerikanisme heeft opgehouden een vrijwel theoretische aangelegenheid te zijn; het heeft allengs practische vormen aangenomen, die verre van onbelangrijk zijn.

Nu is de opvatting van het Panamerikanisme van de aanvang aan geweest, dat uitsluitend de republieken der Drie Amerikas leden van de Unie zouden zijn. De bedoeling hiervan was duidelijk; men wilde geen medezeggenschap in Amerikaanse aangelegenheden van niet-Amerikaanse regeringen. Toen het Panamerikanisme ontstond, was Canada een kolonie, geen „dominion", en zijn buitenlandse politiek werd bepaald door de Britse Regering.

Sedertdien is Canada een zelfbesturend „dominion" geworden, dat zijn gezanten in het buitenland heeft zijn eigen buitenlandse politiek bepaalt. En straks zal Suriname zich in een soortgelijke positie bevinden.

Onder die omstandigheden is het misschien zaak, zowel voor de Panamerikaanse Unie, als voor Amerikaanse gebiedsdelen van Europese landen, die politiek van uitsluiting van vroegere kolonies van buitenlandse mogendheden op Amerikaans gebied te herzien.

Er zijn op het ogenblik reeds tastbare voordelen aan het Panamerikanisme verbonden. In postverkeer, in personenverkeer, in deviezen-quaesties genieten de leden der Panamerikaanse Unie voordelen, welk niet-leden missen. Het handels- en personenverkeer tussen alle delen der Drie Amerikas, inclusief de niet-leden der Unie, neemt sterk toe. Het Panamerikanisme is bezig, over te gaan naar het stadium van practische daden.

De vraag is nu maar: is, in het geval van Suriname, aansluiting bij een lichaam als de Panamerikaanse Unie strijdig met zijn lidmaatschap van het Rijk der Nederlanden.

Medunkt van niet. Het Rijk der Nederlanden en de Drie Amerikas staan niet vijandig tegenover elkaar; zelfs de veronderstelling, dat dit ooit het geval zou kunnen zijn, klinkt absurd.

Tussen Australië en Nederlands Indië worden op het ogenblik plannen gemaakt voor grotere samenwerking na de oorlog. Tussen Canada en de V.S. bestaat deze samenwerking. De Britse dominions waren zelfstandig leden van de Volkenbond zonder dat dit werd opgevat als een vermindering van hun samenhang met en in het Britse Rijk.

Voor Suriname zou lidmaatschap van beide organisaties, Rijk der Nederlanden en Panamerikaanse Unie, van evenveel belang zijn als voor de genoemde organisaties, Suriname onder haar leden te stellen.

Waarom dan niet?

En wat voor Suriname geldt, geldt ook voor Curaçao. Want niet alleen de republieken van het Amerikaanse vasteland zijn leden van de Unie, maar ook Cuba, Haiti en de Dominicaanse Republiek.

DS. RAILLARD IN SURINAME TERUG.

Ds. J. Raillard, Praeses van de Evangelische Broedergemeente in Suriname, is weer in zijn land terug na Maandag jl. van hier vertrokken te zijn. Gelijk men zich zal herinneren kwam Ds. Raillard hier op 8 November met het doel de leden van de Broedergemeente op te zoeken en zich van haar geestelijk welzijn op de hoogte te stellen.

NEDERLAND HERVORMDE SYNODE BEREIDT ZICH VOOR.

De Nederlands Hervormde Synode heeft duidelijk vertrouwen uitgesproken in de bevrijding van Nederlands Indië toen zij dezer dagen besloot haren zendingsarbeid na deze bevrijding terdege te hervatten. Het zendingswerk, zo werd besloten, zal op geheel nieuwe leest worden geschoeid. Het Protestantse blad deelde hierover mede, dat de Nederlands Hervormde Kerk de verantwoordelijkheid voor de zendingsarbeid geheel op zich zal nemen en zal trachten daarvoor een gezonde financiële basis te vinden.

Het blad schrijft, dat de betekenis hiervan moeilijk kan worden onderschat, omdat het betekent, dat alle zendingsarbeid in het vervolg zal plaats vinden op grondslag van de kerk. Het einddoel zal zijn, dat de kerk zelve het gehele missie-werk in handen zal geven en dat de zendelingen haar eigen functionarissen zullen worden met dezelfde status als predikanten der kerk.

(Vervolg van pagina 1).

wel niet aan de waterkant geweest; ik spreek alleen over hetgeen ik in de stad zelf heb gezien.

Na deze vraag vertrokken wij. Dr. Schuitemaker had thans tenminste één muskiet minder te bestuderen, nl. de persmuskiet.

SPORT - RUBRIEK.

Officiële Mededelingen

van

„De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN

Van Zondag, 5 December 1943:

Oefenwedstrijd	Cur. Elftal — Independiente 1	2—1
Reserve-A-Klasse:	Jong Curaçao 2 — Atlanta 2	3—4
B-Klasse:	Scherpenheuvel 1 — Veendam 1 (niet doorgegaan)	

WEDSTRIJDPROGRAMMA.

STADION.

COMPETITIE A-KLASSE.

Zondag, 19 December 1943: S.U.B.T. 1 — Atlanta 1 (Brakke)

COMPETITIE B-KLASSE.

Zondag 12 December 1943: U.S.C. 1 — D.T.S. 1 (Taytelbaum)

MUNDO NOBO.

RESERVE-B-KLASSE

Zondag, 12 December 1943: Independiente 3 — Veendam 2 (Willems)

Zondag 19 December 1943: Jong Curaçao 3 — D.T.S. 2 (de Haay)

SCHERPENHEUVEL.

RESERVE-A-KLASSE

Zondag, 12 December 1943: Scherpenheuvel 2 — Be Quick 2 (Rog)

Zondag, 19 December 1943: Scherpenheuvel 2 — Caribe 2 (Viejou)

Aanvang der wedtrijden: om 4 uur n.m. precies.

Inschrijvingen: W. Sprockel en Z. Mingeli als gewone leden bij „Atlanta".

Naamsveranderingen: W. Simmons in W. Heiliger, S. Crispo in S. Betsy, A. Daantje in A. L. Johannes, J. Lampe in J. Josefa; allen van „Jong Curaçao".

Het bestuur van de C.R.K.S.V. „Jong Curaçao" is thans als volgt samengesteld:

V. V. Winklaar, Voorzitter,	Sevillianstraat 7
R. Profeet, Vive-Voorzitter,	Bajonetstraat 7
A. Laurens, 1e Secretaris,	Charoweg 63 p/a K.N.S.M. Tel. 1240.
E. Casiano, 2e Secretaris,	Plantersrust 36.
J. Martina, Penningmeester,	Pieterssteeg 38.
A. L. Johannes, 2e Penningmeester,	Mahuma 137.

S. Lebacks, M. Pinedo, A. Pietersz, E. Panneflek, commissarissen.

Inschrijvingen: B. A. Davelaar, T. A. La Nooy, F. Lourens, A. Adriana, A. de Jongh en A. Martina bij de S.V. „Veendam".

Het Bondselftal, dat op Zaterdag en Zondag, 11 en 12 December 1943 in Aruba zal spelen, is als volgt samengesteld:

Grovell

Pietersz Confesor

Eduarda Mercera Calmes

Haseth F. A. Jansen Pardo M. Jansen Bernabela

Reserves: Hattot, da Costa Gomez, Davelaar, Bullé en Berkenveld.

HET BESTUUR.

Dankbetuiging.

Langs dezen weg betuigen wij onzen hartelijken dank voor de vele blijken van belangstelling en medeleven die wij mochten ondervinden tijdens de ziekte en bij het overlijden van onzen geliefden man en vader.

W. Böckmann-van Everdingen en kinderen.

CURAÇAO

BOEK VAN HISS IN NEW YORK UITGESTALD.

Wij vernemen uit „Knickerbocker Weekly" dat het boek van Philip Hanson Hiss, getiteld „Netherlands America", van 19 tot en met 26 November was uitgestald in het etalageraam van de bekende boekhandel „Chaucer Head Bookshop Incorp.", 775 Fifth Avenue. Gelijk men weet, heeft dit boek Curaçao en Suriname als onderwerp.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **K.S.C.: Athletiek:** Zondag aanstaande veldloop op Brakkeput. Deelnemers kunnen zich opgeven bij den Secretaris, den Heer Sondermeyer op Isla of bij Huize Don Bosco.

— **Voetbal:** The Western Stars — Tropial gaat niet door. Zondag aanstaande om 16 uur Jong Bonaire — De West (competitie).

RABBIJN CARDOZO UITGENODIGD.

Naar wij vernomen hebben is Rabbijn Izak Jesurun Cardozo van de Portugees Israelitische Gemeente Mikvé Israël alhier, uitgenodigd door Rabbijn Dr. Stephan Wise te New York om deel te nemen aan de binnenkort te houden War Emergency Conference. Bij navraag bleek dit inderdaad het geval te zijn, doch de Rabbijn zeide ons de uitnodiging nog niet te hebben beantwoord. Genoemde conferentie gaat uit van de World Jewish Congress, van dewelke Dr. Wise voorzitter is. Op het congres zullen alle Joodse stromingen van de gehele vrije wereld vertegenwoordigd zijn.

KERST- EN NIEUWJAARSTARIEVEN VOOR DE LUCHTPOST.

Op 23 November jl. schreven wij een stuk waarin wij voorstelden namens het publiek in het algemeen en onze Amigoe-vrienden in het biezonder dat een Kerst- en Nieuwjaarstarief voor de luchtpost zou worden ingesteld. Dit tarief zou dan speciaal gelden voor Kerst- en Nieuwjaarskaarten (gewoonlijk drukwerk) voor een periode van zeg 15 December tot 15 Januari. Ook vroegen wij om eventueel deze regeling alleen voor het verkeer tussen de twee zusterstaatsdelen, Curaçao en Suriname, en voor wat Curaçao betreft de 6 eilanden onderling te doen gelden.

Wij hebben ons gisteren opnieuw gewend tot den Postdirecteur, die ons echter mededeelde dat ...... hij geen tijd gehad heeft in ons voorstel te treden. De geachte Heer noemde ongeveer dezelfde bezwaren als toen wij ons de vorige maal tot hem wendden, namelijk:

1) In Nederland was het niet de gewoonte

2) De Post heeft een contract met de K.L.M. over het aandeel dat elk toekomt en beide partijen zouden dus moeten instemmen tot het instellen van een speciaal tarief.

Slotsom: de Postdirecteur kwam tot de conclusie dat het niet zou gaan. Wij probeerden hem duidelijk te maken, dat volgens onzen mening het initiatief van het Postkantoor diende uit te gaan, maar dit zag hij niet in.

Dies hebben wij ons rechtstreeks gewend tot den Directeur van de K.L.M., die pas dezer dagen op Curaçao is teruggekeerd na H.K.H. Prinses Juliana van de Verenigde Staten naar Suriname en terug te hebben vergezeld.

Wij legden hem het geval voor en de Heer IJsselstijn was zo welwillend te beloven ons voorstel te zullen overwegen. Vanzelfsprekend kan niet ogenblikkelijk een beslissing genomen worden, vooral daar bij het instellen van speciale tarieven de K.L.M. een flink offer zal moeten brengen. De Directeur van de K.L.M. hoopt ons over enkele dagen te kunnen mededelen of uitvoering van ons voorstel mogelijk is. Het resultaat zullen wij dan aan onze lezers bekendmaken.

BEKENDMAKING.

GOUVERNEMENT VAN CURACAO.

UITGIFTE.

3% OBLIGATIE LEENING GROOT f. 1.000.000.—.

De inschrijving voor bovenstaande leening, verdeeld in een serie A van 5000 obligaties, elk van nominaal f. 100.— en in een serie B van 500 obligaties, elk van nominaal f. 1000.—, zal worden opengesteld van **10 December tot en met 15 December e. k. 4.30 uur n m.**

DE KOERS VAN UITGIFTE IS 100%.

Prospecti en inschrijvingsbil en vanaf 3 December e. k. verkrijgbaar:

Op Curaçao, ten Postkantore en ten kantore van het Crisisbureau, Pietermaaiweg no. 4.

Op Aruba, ten Gezaghebberskantore, Postkantore te Oranjestad en hulppostkantoor te St. Nicolaas.

Op Bonaire, ten Gezaghebberskantore.

WERELDNIEUWS

EEN RAPPORT OVER DE VERDEDIGING VAN MIDDEN- EN ZUID-AMERIKA.

Een rapport, samengesteld door een subcomité voor militaire aangelegenheden van het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden, deelde mede, dat de verdediging van het Westelijk Halfrond op doeltreffende wijze wordt uitgevoerd. Voorts werd gezegd, dat een „aanmoedigende mate van samenwerking werd ondervonden van onze nabuur-republikeinen in dit werk".

De groep rapporteurs, onder leiding van Afgevaardigde Merrit, een Democraat van New York, waarschuwde echter: „Wij moeten nadruk leggen op het feit, dat niet geregelde vraagstukken over het toekomstig gebruik van door ons aangelegde bases van belang en dringend zijn en de beschikking ervan niet langer moet worden uitgesteld".

Het comité, dat op 3 November uit Washington vertrok, reisde 23.445 kilometer binnen drie weken per vliegtuig. Men kwam zo ver naar het Zuiden als Rio de Janeiro en bezocht o.a. het vliegveld „Zanderij" in Suriname op 16 en 17 November.

De Afgevaardigden zeiden: „De goede nabuur politiek is zeer winstgevend geweest voor onze vrienden en voordelig voor ons, doch de Verenigde Staten moeten niet langer uitstellen om hun huis in orde te brengen met het oog op na-oorlogse handelsondernemingen".

Het Comité stelde ook voor, dat men de Mexicaanse Regering zal aanmoedigen haar troepen naar de krijgstonelen te zenden „omdat op geen andere wijze het Mexicaanse volk kan voelen, dat het actief aan de oorlog deel neemt en volledig bondgenoot is in de wereldomvattende strijd" (Washington, (AP) 7.12).

VENEZOLAANSE PRESIDENT ZAL MIDDEN-AMERIKA BEZOEKEN.

Het blad „La Tribuna" van Costa Rica deelt mede, dat de President van Venezuela, Generaal Isaias Medina Angarita, een bezoek zal brengen aan Midden-Amerika op zijn reis naar de Verenigde Staten. (San José, C.R., (AP) 7.12).

TSJANG KAI SJEK ZENDT GOEDE WENSEN.

Tsjang Kai Sjek zond zijn groeten en beste wensen aan Roosevelt, Churchill en andere leiders ter gelegenheid van de tweede jaardag van het uitbreken des oorlogs in de Stille Oceaan. Ook zond hij telegrammen aan de Premiers Gerbrandy, Mackenzie King, Curtin, Fraser en President Quezon. (Tsjungking, (AP) 8.12).

IN HET LICHT VAN DE CONFERENTIE.

Een verklaring van de Turkse Regering om haar houding te bepalen, vooral in het licht van de conferentie tusen Inonu, Churchill en Roosevelt wordt te Ankara in de naaste toekomst waarschijnlijk geacht. De eerste berichten gaven intussen te kennen, dat het korte communiqué over de „nauwste eenheid" van de Turken met Groot Britannië en de Verenigde Staten aan het einde van de driedaagse conferentie te Caïro van grote invloed zal zijn op Hitlers wankelende vazallen.

Een Turkse verklaring om wederom de positie van Turkije met betrekking tot de Europese krijg op te helderen kan waarschijnlijk volgen op de bijeenkomst van het Turkse Parlement om te luisteren naar de verslagen van Inonu, en den Minister van Buitenlandse Zaken Menemencioglu over de conferentie.

De Duitse radio zeide, dat de twee staatslieden verslag zullen uitbrengen op een buitengewone vergadering van het Parlement, welke heden zal plaats vinden.

De „Daily Mail" in Londen verwachtte, dat „binnen de volgende dagen" een verklaring in Ankara verwacht wordt.

Een Turkse mening over de betekenis van de conferentie kwam intussen van de radio van Ankara, die verklaarde, dat „operaties op grote schaal en een beslissende strijd zeer nabij zijn". De radio zeide, dat het communiqué van Caïro, met de volgende woorden kan worden opgesomd: „Het is een volledige overeenkomst over de problemen van oorlog en vrede". Naar men zegt zou het communiqué een wervelwind van activiteiten in Sofia veroorzaakt hebben.

De radio van Boedapest beweerde, dat de Bulgaarse Premier den Turksen Ambassadeur ontving en toen het cabinet bijeenriep. Niettegenstaande zijn positie als vazal van Duitsland heeft de traditionele vriendschap met de Sovjet Unie Bulgarije buiten de vijandelijkheden tegen Rusland gehouden en de vraag is of de Duitse troepen in Bulgarije het land zouden kunnen dwingen het verzet te bieden tegen een invasie van de Balkan waaraan het Rode leger zou deelnemen. (Londen, (AP) 8.12).

Het feest der Onbevlekte Ontvangenis.

Geen feest is meer geëigend voor de tijd van de Advent geen feest, dat ons verlangen levendiger kan opwekken naar de Verlangde der volken, om het feest der Onbevlekte Ontvangenis van de allerheiligste Maagd Maria. In die ontvangenis immers zien wij de schitterende Morgenster, die ons de gouden dageraad komt aankondigen van de nieuwe dag, blinkt ons het morgenrood tegen van de Zon der gerechtigheid, welke de duisternis van de koude nacht zal doen verdwijnen, en ons koesteren in haar genadevolle stralen.

Het doel, dat de Kerk beoogt bij dit feest, is niet juist het eerste ogenblik te gedenken, waarmede het leven dier glorievolle maagd begon in de schoot harer godvrezende moeder Anna, neen, zij wil veeleer het buitengewone voorrecht vieren, dat Maria toen reeds bezat om het goddelijke Moederschap, waartoe zij was voorbestemd, namelijk de vrijwaring der erfsmet, waarmede alle andere kinderen van Adam in de schoot hunner moeder worden ontvangen. Het is waar, de 8e December 1854 werd die Onbevlekte Ontvangenis eerst als geopenbaard door God door de mond van Pius IX tot geloofspunt verklaard; maar dat neemt niet weg, dat de Heilige Kerk reeds, zo lang zij het feest van Maria's Ontvangenis vierde, de mening had, dat voorrecht te gedenken en haar geloof daaraan te belijden. Want een Heilige Bernardus en een Heilige Thomas van Aquino zeggen ons, de Kerk viert geen feest dan van hetgeen heilig is: en ware Maria niet onbevlekt ontvangen, dan mocht deze ontvangenis niet als heilig worden beschouwd, zij was geen voorwerp van verering. Bijgevolg erkende zij reeds middelijk door deze feestviering, dat zij haar Ontvangenis als Onbevlekt beschouwde. En de instemming der gelovigen, waarmede deze dat feest begroetten en vierden, bewijst ons nog des te meer, hoe de mening bij allen godvruchtig en zeker gegrondvest was, dat Maria, om haar godde-Moederschap van die algemene wet vrij moest zijn. Om de innige betrekkingen waarin zij daardoor stond zowel tot den Vader, den Zoon als den Heiligen Geest, mocht in haar niets bezoedeld zijn, moest zij vol van genade wezen reeds van het ogenblik van haar Ontvangenis af, moest toen reeds de Heilige Geest kunnen uitroepen: Geheel schoon zijt gij, mijn vriendin, en geen vlek is in U.

'k Groet U Ster der meren,
Moeder Gij des Heren,
En steeds maagd gebleven;
Poort van 't euwig leven!

Wil de boeien breken,
Blinden het licht ontsteken,
Plagen van ons jagen
Alle goederen vragen!

Maagd der maagden wonder,
Goedig, in het bizonder,
Maak vooral onschuldig
Kuis ons en geduldig.

Hoort Gij 't Ave glippen
Van des Engels lippen:
Deel ons uwe vrede,
't Eva kerend mede!

Wil U moeder tonen;
Moge uw lieve Zone,
Hij, voor ons geboren,
Uw gebeden horen!

Schenk ons zuivre zeden,
Veilig onze schreden,
Tot we in Jezus' bijzijn
Eeuwig met U blij zijn!

Zij den Vader ere,
Christus onzen Here,
En den Trooster mede
De éénen roem beleden.

Amen.

CUROM-AMIGOE.

Tot haar grote blijdschap kan de Redactie mededelen, dat het conflict, dat sedert September 1941 van de zijde van de Curom met haar bestond, geheel is opgeheven. Redactie.

VRIJLATING POLITIEKE GEVANGENEN IN SPANJE?

De radio van Parijs welke onder nazie-toezicht staat, zeide in een bericht uit Madrid, dat de Spaanse Minister van Justitie een algemene amnestie belooft heeft aan alle politieke gevangenen, die tijdens de burgeroorlog veroordeeld werden (Londen, (AP) 7.12).

NIEUWE VLIEGVELDEN IN ENGELAND.

W.W. Hercher seint van een basis voor Noordamerikaanse bommenwerpers in Engeland:

Zes grote nieuwe vliegvelden voor de Noordamerikaanse luchtmacht werden in gebruik gesteld door Luitenant Generaal Jacob Devers, die verklaarde: „Duitsland moet zich onvoorwaardelijk overgeven of worden vernield". Bij de plechtigheid ter gelegenheid van de herdenking van Pearl Harbor zeide de bevelvoerende Generaal der Noordamerikaanse strijdkrachten in het Europese krijgsgebied, dat van de nieuwe bases en ongeveer nog honderd andere Noordamerikaanse vliegvelden in Groot Britannië uit de lucht boven het vijandelijk gebied door vliegtuigen zal worden verduisterd.

„Wij leggen luchthavens aan opdat onze gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers kunnen helpen de wereldstrijd te winnen. Wij zijn hier om te vechten tot het uiterste. De nieuwe vliegvelden" ... werpers kunnen helpen de wereldstrijd uitvoer te brengen waartoe onlangs te Caïro en Teheran besloten werd." Devers zeide, dat het lot van Duitsland en Japan reeds bezegeld is. (Een Noordamerikaanse luchtbasis in Engeland, (AP) 7.12).

CHINA HERDENKT PEARL HARBOR.

China herdacht Pearl Harbor met de overtuiging, dat de nederlaag van de as verhaast is door de Geallieerde conferenties te Caïro en Teheran. Het legerorgaan „Sao Tang Pao" zeide, dat de Japanners van het offensief zijn overgegaan in een staat van „defensieve desorganisatie in steeds meer gebieden, die het binnenviel en bezette" (Tsjungking, (AP) 7.12).

ALLERLAATSTE NIEUWS.

— **De Russen** zijn in een verwoede strijd gewikkeld tegen de Duitsers op slechts 3 kilometer van de stad Znamenka. Von Manstein werpt 1200 tot 1700 tanks in aanvallen bij Tsjerniakhov ten Westen van Kiev.

— **Het communiqué** van Tito meldt, dat Rommels versterkte astroepen een groot offensief in Joegoslavië hebben ondernomen tegen de bevrijde gebieden. In hun aanval in het grensgebied van Bosnië en Serbië zouden zij zijn doorgebroken naar Preyepolj. Tito meldde echter, dat de Partijgenoten in Croatië hun eigen offensief hebben geopend en hierbij 300 Duitsers hebben gedood. Een rijke buit werd genomen en 2 nazie-vliegtuigen werden neergeschoten. Het communiqué zeide, dat de Duitsers wreedheden plegen tegen de burgers in Macedonië.

— **De Hongaarse radio** zeide in een uitzending in de Duitse taal, dat de berichten over de bijeenkomst van Churchill, Roosevelt en Inonu in Caïro een „grote belangstelling" hebben gewekt in Sofia.

— **Officieus** wordt medegedeeld, dat Churchill en Eden besprekingen voer den met verschillende staatslieden in het Midden-Oosten. Eden had een onderhoud met Koning George en Premier Tsouderos van Hellas en Koning Petar en Premier Pourisj van Joegoslavië. Churchill sprak met den Premier van Irak Emir Obdul Allah.

— **Het Duitse communiqué** deelt mede, dat Roemeense troepen het Russische bruggehoofd ten Zuiden van Kertsj hebben opgeruimd. Hevige gevechten zouden drie dagen gewoed hebben om dit bruggehoofd en 2000 Russen zouden zijn gevangen genomen. Hevige gevechten duren voort ten Zuid-Westen van Krementsjug, aldus zeide het communiqué.

— **Een Britse zegsman** te Caïro zeide, dat niets bekend is omtrent Duitse troepenbewegingen naar de Bulgaars-Turkse grens.

— **Het DNB** zeide, dat Duitse duikboten 7 zwaar beladen Geallieerde vrachtschepen, in totaal 48.000 ton, tot zinken brachten bij afzonderlijke aanvallen in de Atlantische Oceaan en de Middellandse Zee.

50 jaar geleden overleed de Stichter van het St. Elisabeths-gasthuis.

De wijk van het hospitaal heette vroeger „het hemd".

De achtste December 1893 overleed in het St. Elisabeths Gasthuis, waarvan hij de stichter en Rector was, de Hoog Eerwaarde Heer Ferdinand Eduard Cornelis Kieckens, een der verdienstelijkste saeculiere geestelijken, die ooit in dit Apostolisch Vicariaat gewerkt hebben. Geboren te Breda de elfde April 1827 uit een aanzienlijke familie, deed hij zijn eerste studiën in verschillende colleges van het Bisdom Breda. Hij kwam te Curaçao de 23ste November 1849 als diaken en werd het volgend jaar op 25 Mei Priester gewijd.

Van die dag begon hij onvermoeid zijn werk voor het welzijn van het Curaçaose volk. Zijn meest bekende praestaties zijn de stichting van het St. Elisabeths Gasthuis(waarvan het eerste gebouw op de tegenwoordige plaats gebouwd werd in 1857) en van het St. Thomascollege, waarvan de bouw bijna geheel door hem bekostigd werd.

Er zijn niet veel mensen op Curaçao die nog weten, dat de grond waarop het eerste gebouw van het hospitaal opgericht werd, in de volksmond Cashàca (hemd) heette. In de tijd, dat Mgr. Kieckens het kocht, werd het ook Santa Cruz genoemd. De notulen van de bestuursvergadering van het

MONSEIGNEUR FERDINAND E. C. KIECKENS.

gasthuis, gehouden op 14 December 1856, vermelden het resultaat van het zoeken van den Rector. Daarin wordt o.a. gezegd: 'De President (Kieckens) gaf te kennen, dat hem een stuk gronds te koop was aangeboden, gelegen aan de overzijde der haven (dus op Otrabanda) aan het Rifwater en verzocht verlof het te kopen, ten einde aldaar een nieuw gasthuis te bouwen. Al de leden namen hiermede genoegen en de President en den Secretaris (de katholieke onderwijzer F. Schwiep), werden gemachtigd het te kopen en met de aanbouw van het nieuwe gasthuis een aanvang te maken."

Genoemd stuk grond behoorde aan den Heer G.J. Hooyer en was recht tegenover het lazarus- (melaatsen-) en krankzinnigengesticht gelegen. Vóór Monte Cristo (het gewezen krankzinnigengesticht aan de Rode Weg, nu Ambachtsschool St. Joseph) en Zaquitó, werden melaatsen en krankzinnigen verpleegd in één gesticht, dat op het Rif lag. Het is door een geweldige orkaan totaal verwoest.

Men had met opzet dit terrein gekozen, omdat de verpleging van deze ongelukkigen juist kort te voren door het Gouvernement opgedragen was aan de Zusters van het hospitaal en het feit, dat beide gebouwen in elkanders onmiddellijke nabijheid lagen, veel voordeel bood aan het bestuur en de verpleegsters.

We weten niet wanneer Mgr. Kieckens beschikking kreeg over het erfdeel van zijn ouders, en evenmin, hoe groot dat erfdeel was. Kieckens was iemand, die zich zeer weinig uitliet over zijn rijkdom. Hij was een zeer bescheiden en nederig man, die nooit de lof en de eer van de mensen zocht en zelfs de gedachte niet kon verdragen, dat men eenmaal door het nasnuffelen van de inkomsten en uitgaven van zijn bouwerijen, zijn verdiensten zou gaan afmeten en narekenen, zodat we hierover geen cijfers kunnen geven, aangezien hij ze niet heeft nagelaten.

Op de 3de December van het jaar 1880 vierde het gasthuis zijn 25-jarig bestaan. Bij die gelegenheid bracht de Apostolisch Vicarius, Mgr. Henricus van Ewijk, hem de tijding, dat Zijne Heiligheid de Paus hem benoemd had tot Geheim Kamerheer, waaraan de titel van Monseigneur verbonden was. Het jaar daarop had hij de financiën van het hospitaal zodanig gestabiliseerd, dat hij het Gouvernement kon laten weten, dat men voortaan geen aanspraak meer wilde maken op een jaarlijkse subsidie van duizend gulden. Hiervoor ontving hij van den Gouverneur Baron van Heerdt, bij schrijven van 23 Februari 1881 een zeer vererende en dankbare brief.

In 1882 kocht Mgr. Kieckens het grote erf met woonhuis, genaamd San Fuego, gelegen ten Westen van het St. Elisabeths Gasthuis. Het woonhuis werd terstond ingericht tot verblijf van oude, gebrekkige vrouwen. Later is op dit erf gebouwd de gehele rechtervleugel van het hospitaal en ook het St. Thomascollege, waarvan hij ook de uitbreiding van 1887 — 1888 mogelijk maakte. Ook de bouw van de St. Vincentiusschool is slechts door zijn enorme financiële hulp tot stand kunnen komen.

Minder bekend is, dat deze buitengewoon edelmoedige man ook zéér ruim heeft bijgedragen tot de bouw van de kerk van Pietermaai en de pastorie (niet de tegenwoordige, maar de vorige, die op dezelfde plaats stond). Dit zal ook wel de reden zijn geweest, dat hij met de leiding van de bouw belast werd, hoewel de bouwplannen niet door hem, maar door Pastoor Schoonen getekend waren.

Op 1 Mei 1859 kwam Mgr. Kieckens met het schip „Santa Rosa" op Curaçao terug na een vacantie in het Moederland, in gezelschap van den Wel Eerwaarden Heer van den Weygert en drie Zusters, waarvan er één bestemd was voor het Pensionaat Welgelegen, de twee anderen voor de verpleging van de zieken in het Gasthuis. De Zuster, bestemd voor het Pensionaat, was Marie Kieckens, een zuster van den Rector van het Hospitaal. Deze Marie Kieckens, op Curaçao bekend als Soeur Marie, behoorde vroeger tot de Congregatie van de Zusters van Bergen op Zoom en ging later over op die van Roozendaal. Het is dit jaar juist honderd jaar geleden, dat zij haar plechtige geloften aflegde als religieuze. Soeur Marie overleed 7 October 1904 in de ouderdom van 87 jaar, na vele jaren van toegewijde arbeid aan het onderwijs van de vrouwelijke jeugd op het pensionaat. De tegenwoordigheid van Soeur Marie op Curaçao zal er wel niet vreemd aan zijn geweest, dat de onuitputtelijke Mgr. Kieckens aan Habaai een nieuwe kapel schonk, die bij gelegenheid van het Eeuwfeest in Januari 1942 zo vol smaak beschilderd is.

Een zeer merkwaardig avontuur uit dit overigens zo kalm beredeneerde en doelbewuste leven, is zijn missioneringspoging onder de Indianen van Goagira, een landengte van Colombia. De elfde Mei 1880 vertrokken Ferdinand Kieckens en Joannes Te Riele (eveneens een Nederlands saeculier geestelijke, op Curaçao werkaam) 's morgens om negen uur naar Rio Hacha, waar zij de 18de Mei aankwamen. De 9de October van hetzelfde jaar 1880 waren ze weer terug. Hun moed, goede wil en uithoudingsvermogen waren niet bestand tegen de vele moeilijkheden en ontberingen. Te Riele was toen 51, Kieckens 53 jaar oud! Op dergelijke leeftijd nog pioniersarbeid te willen verrichten in een totaal onontgonnen Indianenmissie, mag getuigen van een hoog idealisme; het was tegelijkertijd een hopeloze taak, die bij voorbaat tot mislukking gedoemd was.

Van de latere jaren van zijn leven weten we alleen, dat hij toen ten minste ƒ 50.000 van zijn eigen vermogen aan het hospitaal heeft besteed. Nooit hebben zijn tijdgenoten — het nageslacht evenmin — voldoende begrepen, wat zij aan dezen buitengewonen man te danken hadden. En deze man, die het zelf zo royaal kon hebben als hij maar wilde, leefde voor zich persoonlijk als een arme. Alles, letterlijk alles kwam ten slotte bij zijn zieken en zijn Zusters terecht. In zijn laatste ziekte kon hij dan ook lachend verklaren: „Nu bedank ik God, want ik heb niets meer en beschouw nu alles wat ik krijg als een aalmoes."

(Over Mgr. Kieckens kan men raadplegen: De Geschiedenis van het St. Elisabeths Gasthuis, door J. v. Baars O.P. 1905; Het St. Elisabeths Gasthuis op Curaçao, door P. A. Euwens O.P. 1930; Na 50 jaar, Jubileumboekje van de Fraters, 1936; Gouden Jubileum van de Dominicanenmissie op Curaçao, 1920; Mgr. M. J. Niewindt, Een Levensschets, door M. Dahlhaus O.P. 1924; „Amigoe di Curaçao", van 9 December 1893).

M. L.

BUITENLAND.

DE SCHADE IN BREMEN.

70% Van Bremen is ernstig gehavend door de Geallieerde luchtbombardementen en de havendistricten kunnen zeker niet normaal zijn voordat drie jaren verstreken zijn. Aldus vertelde een reiziger die pas uit de havenstad in Zweden is teruggekeerd. Hij zeide, dat dagenlang na de laatste Noordamerikaanse aanval van 29 November geen schepen de haven van Bremen konden binnenvaren en dat alle werden aangehouden te Bremershaven aan de monding van de Weber. Een nazie-autoriteit vertelde hem, dat tussen de 6000 en 7000 personen gedood werden bij de aanvallen en 20.000 gewond werden (Stockholm, (AP) 7.12).

MIHAILOVITSJ DREIGT.

Een Brits persbericht uit Caïro zeide, dat Generaal Mihailovitsj, Minister van Oorlog in de Joegoslavische Regering Zijne Majesteit Koning Petar II, order heeft gegeven aan alle gewapende groepen in Joegoslavië om zich te onderwerpen aan zijn gezag als Opperbevelhebber. Dit werd in een officiële Joegoslavische verklaring bekend gemaakt. De order van Mihailovitsj dreigt elkeen, die niet gehoorzaamt, met afstraffing volgens de militaire strafwet (Londen, (AP) 7.12).

EEN TOESPRAAK VAN CHURCHILL.

Bij een informele toespraak te Caïro tot zijn oude regiment de 4th Queens Hussart zeide Premier Winston Churchill: „De oorlog gaat goed, maar wij moeten de hardnekkigheid niet onderschatten van onzen vijand, die met zijn gewone oude ervarenheid vecht." Verder zeide hij: „En natuurlijk zal hij er niet veel genoegen meer van beleven zodat hij tot het eind taai zal zijn. Maar ik hoop, dat wij hem in 1944 eindelijk er onder zullen krijgen" (Londen, (AP) 7.12).

HET AANTAL DODEN IN BERLIJN.

Een bericht uit Bazel in de „Gazette" van Lausanne deelt mede, dat volgens betrouwbare inlichtingen de bombardementen op Berlijn 250.000 doden hebben veroorzaakt. Men heeft het aantal gewonden nog niet kunnen vaststellen, volgens dit bericht. Reizigers uit Berlijn verhaalden van het verschrikkelijke effect der phosphorbommen. (Bern, (AP) 7.12).

DE DOMINICAANSE MIS.—VIII.

Symbolische handenwassing stamt nog uit de tijd, dat het werkelijk nodig was.

Na de voorbereiding der offergaven komt de voorbereiding van den celebrant

„Orate fratres" heeft bij de Dominicanen geen antwoord.

DE OFFERANDE II.

3. De bewieroking.

De bewieroking der Godgewijde offergaven; van het altaar, waarop zij zullen rusten; van den priester, die ze dienstbaar maken zal aan het Heilig Offer — deze indrukwekkende handeling besluit de eerste groep der Offerande-ceremonies, die de bedreiging der Oblata ten doel had.

De Offerande verloopt bij de Karthuizers aldus: handenwassing van den priester: de celebrant ontvangt de kelk van den diaken, die diens hand kust; de diaken mengt water in de wijn; priestergebed ("De latere Domini etc. met zegen; één oblatio der offerelementen met gebed: „In Spiritu humilitatis", bewieroking van oblata en altaar, tweede handenwassing van den priester, bewieroking van den priester. Bij Cisterciënsers en Carmelieten bijna hetzelfde als bij de Dominicanen in Archetypus. De Witheren mengen bij de offerande water in de wijn, handenwassing van den priester, één oblatio, onder „Suscipe Sancta Trinitas", bewieroking van oblata en altaar, Orate Fratres, bewieroking van den priester.

Over de bewieroking in de Predikheren-ritus nog enige wetenswaardigheden.

Vooreerst in het algemeen. Het Ceremonieel der Orde hecht zeer veel waarde aan de bewieroking. De text eist, dat zij passend en sierlijk gebeure en verordent, dat de onhandigen hierin extra geoefend worden. Wat de bizonderheden aangaat, het volgende. Alle schilders en dichters ten spijt moet men het wierookvat niet zwaaien of vooruit slingeren, doch enkel aanbieden. Men brenge het naar voren en trekke het daarna op sierlijke wijze terug, zonder de hand ooit boven de schouder te verheffen. Op deze wijze verkrijgt men een rustig gebaar van classieke voornaamheid, gelijk men dit op voorstellingen van wierokende engelen uit de Beuroner school bewonderen kan. De Dominicanen volgen hierin de bewieroking der oude Romeinse Mis na. Wanneer Bernhardus in zijn Ordo Officiorum Ecclesiae Lateranensis van bewieroken spreekt, gebruikt hij de uitdrukkingen: „incensum dat. incensum odorandum praebet etc."

Het oude Rome der Basilieken-Liturgie kende de bewieroking der Oblata niet, langzaam drong zij er door. Micrologus spreekt er niet van. Die van het altaar is zuiver Gallicaans en een overblijfsel der oude Gallicaanse Liturgie. Vanzelfsprekend is de verdere ontwikkeling dezer ceremonie in de bewieroking van priester, assistenten, koor of gemeente. Deze worden bewierookt, dewijl zij met God en het Heilig Offer in betrekking staan. Kwam men niet gereed met de incensie gedurende de offerande, dan zette men ze na het **Orate fratres** of onder de **Praefatie** voort.

Wat nu de bewieroking onder de Offerande bij de Dominicanen betreft, hier zit nog de oude Middeleeuwse geest vast, die niets weet, hetzij van een in vele details uitgewerkt ceremonieel, hetzij van allerlei begeleidende gebeden, zoals wij dit beschreven vinden in het hervormde Romeinse Missale van Pius V en Clemens VIII. Enkel een simpel kruisteken als zegening van de wierook begeleidt deze stille betuiging van aanbidding.

De Archetypus veronderstelt nog de oude gewoonte om op het altaar te plaatsen een armariolum, waarin de heilige Reserve bewaard werd — niet te verwarren met onze hedendaagse tabernakels. Deze gewoonte verdween mettertijd. De bewieroking, voor de heilige Reserve bestemd, werd overgedragen op het nieuwerwetse Tabernakel of bij gebrek hieraan op het altaarkruis. Daar men met het ceremonieel der bewieroking niet gereed kon onder de Offerande, wordt bij de Dominicanen de incensie onder de Praefatie voortgezet.

De voorbereiding van den celebrant kent ook 3 elementen.

Het verloop der plechtigheden brengt ons thans tot de tweede groep der Offerande-ceremonies namelijk de voorbereiding van den celebrant. Ook hier vallen drie elementen te onderscheiden [handwassing, In spiritu humilitatis, secreta].

1. Handwassing.

Van huis uit is de handenwassing van den priester, de eerste hier te bespreken ceremonie, een practische, geen symbolische handeling. Men wast de handen, wanneer deze verondersteld worden besmet of verontreinigd te wezen. Van de 9e eeuw af verordenen de Franse Kerken een handenwassing na het aannemen der offergaven van het volk en een tweede na de manipulaties met het wierookvat. Derhalve twee wassingen: bij het begin en het einde der Offerande. De Karthuizers bewaarden deze dubbele ceremonie, de Witheren bezitten enkel de wassing na het ontvangen der Oblata en stemmen hiermede overeen met de Ordines Romani tot de 15e eeuw. De Cisterciënsers, Carmelieten en Dominicanen kennen slechts de handenwassing na de bewieroking, gelijk deze in de huidige Romeinse ritus voorkomt.

Nadat het aanbieden der offergaven door het volk afgestorven was en de bewieroking geheel op de geriefelijkheid ingericht, verviel het practische, primaire bestaansrecht der handenwassing, wijl iedereen wist, dat de handen des priesters geen reiniging behoefden. Feitelijk konden de beide wassingen vervallen. De tweede evenwel bleef vereenvoudigd voortbestaan. Daarvoor waren verschillende redenen. Vooreerst was zij jonger. In de Liturgie is het een levenswet der ontwikkeling, dat, waar doubletten naast elkander komen te staan, gewoonlijk de oudste langzamerhand verdwijnt. De oudste handenwassing was in dit geval die bij het begin der Offerande. Zij stierf derhalve gaandeweg af. De tweede kon stand houden, doch, gelijk wij boven zeiden, vereenvoudigd. Volgens de ritus der Predikheren wast de priester enkel de vingertoppen. Alvorens het Eucharistisch hooggebed te beginnen, kon men een dergelijke reiniging verantwoord noemen. Binnen enkele ogenblikken immers moest hij met die vingers het Lichaam des Heren aanraken. Op dat allergewichtigste tijdstip was een zinnebeeldige handeling, den priester tot uiterste zielereinheid aansporend ook niet misplaatst. Als zodanig kon dan de wassing der vingers gelden. Om al deze redenen hield men het voor gepast de tweede wassing in stand te houden.

Onder deze ceremonie schrijft de Archetypus O.P. slechts het ène psalmversikel: „Lavabo inter innocentes manus meas et circumdabo altare tuum" voor, anders niets. In latere eeuwen werden daaraan de twee volgende verzen toegevoegd zonder **Gloria Patri**.

Ook drie verzen bij de Karthuizers, geen formule bij de Cisterciënsers, evenmin bij de Witheren. Bij de Carmelieten als in de Prototypus der Dominicanen.

2. In spiritu humilitatis.

Na deze uitwendige reiniging, waaraan de inwendige niet mag ontbreken, bidt de Dominicaanse celebrant, staande in gebogen houding vóór het altaar: „In spiritu humilitatis etc." Dit innigsmekend gebed is ontleend aan den profeet Daniël. Het werd uitgesproken door de drie jongelingen, alvorens zij de brandende oven in Babylon binnengingen. Niet in staat zijnde wettelijke offers in de tempel op te dragen, schonken zij in plaats daarvan hun vermorzeld hart (Daniël 3, 39).

Dit heerlijke gebed behoort tot de zogenaamde Middeleeuwse Apologiae. Aldus betitelde men oudtijds allerlei gebeden, die uiting gaven aan een verslagen hart, sidderend bij de gedachte aan de ontzagwekkende geheimen op het altaar te voltrekken. Tussen de 6e en 7e eeuw kwamen de Apologiae uit het Oosten naar het Westen. Voornamelijk in de 9e en 10e eeuw treffen wij ze in de handschriften van West-Europa aan. Wel stonden zij in de Liturgische boeken vermeld, doch het waren louter privaat gebeden, waarvan naderhand een aantal in de officiële text verzeilde. Niet enkel bij het begin der Mis, zoals het Confiteor, of vóór de Offerande treffen wij ze aan, doch ook op andere plaatsen bijv. hier vóór de Praefatie. De Apologia „In spiritu humilitatis" voegt aan de opoffering der oblata zeer passend de zelfopoffering van priester en gelovigen toe.

3. De Secreta.

Uit datzelfde diepe besef van eigen ongenoegzaamheid, levend in de voorafgaande formule, komt het verzoek om hulp en bijstand voort, hetwelk de priester daarna tot de gemeente richt en vertolkt in het „Orate fratres". Als antwoord op die bede brengen de Franse Missalen der Middeleeuwen allerlei meestal langere tegenwensen. Bij de Dominicanen blijft het wederwoord weg. Voorafgegaan door „Dominus exaudi etc." en „Oremus" volgt de Secreta, die — gelijk wij reeds vermeldden — oorspronkelijk Gods zegen afsmeekt over de Oblata en de offeraars, en aldus zeer geschikt de voorbereiding van den celebrant besluit.

Wie aandachtig geheel dit verloop van de voorbereiding der oblata en van den priester volgt, wordt onwillekeurig getroffen door het eenvoudige, klare, overzichtelijke en toch grootse ceremonieel der Offerande in de Dominicaanse Mis.